

OORLOGSGEWELD AAN 'T SCHELD

Een tragikomisch oorlogsverhaal in twee delen

door

MIEKE ABEL & BEN BERVOETS

TONEELFONDS J. JANSSENS B.V. – 2000 Antwerpen

Tel: 03 366 44 00

E-mail: bestellen@toneelfonds.be

Website: www.toneelfonds.be

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **OORLOGSGEWELD AAN 'T SCHELD** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties, Facebook en eventuele andere publicaties de volledige titel(s) en naam van de oorspronkelijke auteur: **MIEKE ABEL & BEN BERVUETS** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van Toneelfonds J. Janssens bv.

Wettelijk depot D/2026/0220/004
ISBN 9789038518398

Copyright: © 2026 Toneelfonds J. Janssens bv

Internet: www.toneelfonds.be
E-mail: bestellen@toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Tekst- en datamining voor gebruik en training van kunstmatige intelligentie is uitdrukkelijk niet toegestaan. All rights reserved, including those for tekst- and datamining for AI training and similar technologies

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij **TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen**

Telefoon 03 366 44 00

Website: www.toneelfonds.be

Email: rechten@toneelfonds.be

IBAN: BE37 3631 4081 3728 BIC: BBRUBEBB

Geen enkele andere instantie dan TONEELFONDS JANSSENS heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Aanvraag vergunning tot opvoering:

Aankoop van minimaal 9 tekstboekjes bij de uitgever.

Gebruik bij voorkeur de aanvraag module op www.toneelfonds.be.

Zie ook de brief, welke u bij aankoop van de scripts heeft ontvangen (tevens bewijs van aankoop tekstboekjes bij uitgever), of informeer ons via de mail/per post. Bij vragen kunt u bij ons informeren. Uw aanvraag dient tenminste **vier weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van Toneelfonds Janssens. Eventueel extra voorstellingen dienen uiterlijk 1 dag voor de dag van de opvoering te worden aangegeven.

U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Aanvraag vergunning tot HER-opvoering(en):

1. Gebruik bij voorkeur de aanvraag module op www.toneelfonds.be of via de mail/per post met uw gegevens naar Toneelfonds Janssens. Uw aanvraag dient tenminste **vier weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van Toneelfonds Janssens

2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% boete worden verhoogd. Het tarief wordt met boete verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen vier weken voorafgaand aan de voorstelling. Algemene voorwaarden zie www.toneelfonds.be.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten NEDERLAND: I.B.V.A. HOLLAND BV, afd. Auteursrechten, Postbus 363, 1800 AJ Alkmaar Telefoon (072) 5112135 – info@ibva.nl. Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

PERSONAGES

(3 dames – 6 heren)

TUUR, uitbater van het café en het winkeltje

YVONNE, zijn vrouw

GRIETJE, hun kleindochter

GUST, vriend des huizes

POL, de slager

HANS VON STRASBURG, Duits soldaat

RALF WIEDERHOFF, Duits soldaat

ALEX, leraar

MELANIE, de buurvrouw

Achtergronden van de personages:

Tuur is een ambtenaar die erg betrokken is bij het welzijn van alle burgers, dus ook de Joodse gemeenschap. Hij is eerlijk maar ook koppig. Hij stelt alles in het werk om de ondergedokenen te helpen. Hij is ook een echte gevoelsmens en Grietje is zijn oogappel.

Yvonne is op enkele maanden tijd haar beide ouders verloren. De ouders van Tuur hebben zich om haar ontfermd en dat deed Tuur ook. Na enkele maanden zijn ze al getrouwd en is Yvonne haar winkel/café begonnen. Zij is een goedlachse vrouw die de starheid van Tuur goed kan temporiseren.

Melanie kent Yvonne al heel lang en ze zijn goeie vriendinnen. Ze is weduwe, zij en haar man hadden een kledingzaak, hij voor de heren en zij voor de dames. Die zaak heeft ze gesloten omdat het voor haar te moeilijk was om alleen verder te werken. Ze bleven ongewild kinderloos. Zo kwam ze terecht bij de Joodse familie, die haar kende vanuit hun kledingzaak. Zij zorgde voor het huishouden, droeg zorg voor hun dochter en naaide voor de vrouw.

Pol is een harde werker ondanks het feit dat hij door een vreselijk ongeluk toen hij 14 jaar was een gedeeltelijke verlamming heeft aan de rechterzijde van zijn lichaam. Pol heeft het optreden van de Duitsers tijdens de eerste wereldoorlog niet verteerd. Toen zijn vader weigerde om zijn beste dieren te slachten voor de Duitsers werd hij op de boerderij in aanwezigheid van zijn vrouw en zonen doodgeschoten.

Gust is door de vader van Pol uit het weeshuis gehaald. Omdat Gust een verstandelijke handicap heeft werd hij in het weeshuis gepest en geslagen. Ook hij is een harde werker en gaat door een vuur voor Pol.

Alex is de jongere broer van Pol. Hij kon niet kijken wanneer er dieren moesten geslacht worden. Hij is een dromer maar met een goed stel hersens daarom mocht hij naar de normaalschool gaan en werd hij meester in het derde leerjaar. Hij heeft een oogje op Grietje. Na schooltijd helpt hij in de beenhouwerij van Pol.

Grietje is een echte flapuit en is zich niet altijd bewust van de ernst van de oorlog. Zij is de oogappel van haar grootouders en die kunnen haar niet veel weigeren. Ze is wel heel bezorgd over het lot van haar ouders en ze zoekt troost bij de hond. Ze is stiekem verliefd op Alex maar wil dat niet toegeven.

Antoon Schultz komt uit een lange traditie van militairen en moest dus ook die rol vervullen. Hij is nog willen ontkomen en heeft enkele jaren aan de universiteit van Leuven gestudeerd. Toen de mobilisatie in Duitsland begon moest hij verplicht in het leger gaan. Hij is begaan met zijn soldaten maar hij heeft een afkeer van geweld en wil niets te maken hebben met de vervolging van de joden.

De soldaten zijn eigenlijk geen echte soldaten. Het zijn twee criminelen die in Duitsland bij verstek veroordeeld werden en een tweetal jaar geleden naar Antwerpen zijn gevlucht. Hier overleefden ze door af en toe wat te werken maar meestal door te stelen. Door de oorlog bedachten ze dat ze zich konden voordoen als Duitse soldaten om zo mensen te bestelen en angst aan te jagen. Ze hebben de uniformen dan ook gestolen.

DECOR

Het café en winkeltje van Yvonne. Links de cafétoog en enkele tafeltjes. Een voordeur en klein raam. Het winkelgedeelte bevindt zich aan de rechterkant. Ook hier een klein toogje. En deur leidt naar de keuken in het woongedeelte en helemaal vooraan is de winkeldeur. Verdere aankleding naar eigen inzicht en middelen.

EERSTE DEEL

Eerste scène

(De telefoon rinkelt. Tuur neemt op.)

TUUR: *(in telefoon)* Ja, hallo. *(luistert)* Ik hoopte dat het niet zou gebeuren, maar ik vreesde er al voor toen ik deze nacht de bombardementen hoorde. Ik ben binnen een kwartier op het stadhuis. *(roept naar achter)* Yvonne, ik moet nu naar het stadhuis, zet de radio op. *(af via cafédeur)*

(Yvonne komt uit de keuken en zet de radio aan.)

RADIO: Hier volgt een hoogdringend bericht voor de bevolking. Vandaag 10 mei 1940 om 04.30 uur deze nacht heeft Duitsland op een verraderlijke en ongerechtigde wijze België, Nederland en het Groot-Hertogdom Luxemburg aangevallen. Ons leger biedt moedig weerstand. België heeft onmiddellijk aan Frankrijk en Engeland om hulp gevraagd. In de loop van de dag houden wij onze luisteraars op de hoogte van het verloop van de gebeurtenissen.

(Grietje komt slaperig binnen.)

GRIETJE: Amai, Bontje, dat was me nogal een onweer deze nacht. De donderslagen klinken nog na in mijn oren.

YVONNE: Nee Grietje, spijtig genoeg was dat geen onweer, het waren ontploffingen. De oorlog is nu ook in België begonnen. De radio was er vroeg bij vandaag om ons te verwittigen. In Antwerpen hebben Duitse bommenwerpers op sommige plaatsen al bommen gegooid. Daarom heb ik je thuisgehouden anders had je nu al in de klas gezeten.

GRIETJE: Dan zullen de scholen wel dicht blijven en begint de vakantie al.

YVONNE: Dat zou je wel willen hé, maar dat zal niet lukken, denk ik.

GRIETJE: Maar Bontje, stel dat er een bom zou vallen op onze school?

YVONNE: Ik hoop dat de vijand burgerdoelen zal sparen. Maar ja, met de Duitsers weet je nooit! Dat hebben wij tijdens de oorlog van 1914 al wel geleerd. Ik heb daar nadien veel horen over vertellen. Wat staat ons nu misschien allemaal te wachten.

(Tuur komt terug binnen via de cafédeur.)

TUUR: Jullie weten het al zeker? De oorlog is uitgebroken en daar zullen wij moeten aan wennen. Ik moest dringend een dossier naar de Burgerlijke Stand brengen. Daarom kan ik even binnenspringen. Is alles nog in orde hier? Op het stadhuis is het één grote chaos. Ik hoor de zotste berichten, maar ook zaken die voor ons van belang kunnen zijn. Bijvoorbeeld Yvonne, ik denk dat je best zoveel mogelijk voorraad aanlegt, want binnenkort moet je voor alles voedselbonnen hebben. Morgen krijgen we al instructies welke bonnen we moeten laten drukken en waar die verdeeld zullen worden.

YVONNE: Daar was ik al mee bezig. Seffens komt de Pol langs om te bekijken hoe we in de toekomst aan vers vlees en gevogelte moeten geraken.

GRIETJE: Zeg va, dan moet ik zeker en vast niet naar school, dat is veel te gevaarlijk.

TUUR: Zolang wij geen beter zicht hebben op de toestand is het inderdaad beter dat je thuisblijft en dan is onze Duck ook tenminste rustig.

GRIETJE: Nu hoor je het ook hé Bontje, onze va vindt het veel te gevaarlijk! Ik blijf vandaag hier en dan kan ik vanavond lekker frietjes met stoofvlees eten en dat mag ik zo graag.

YVONNE: Dat is beloofd! Ga nu maar buiten met onze Duck, die heeft het ook niet gemakkelijk gehad met al dat lawaai deze nacht. Hij is als de dood voor onweer en het klonk nog veel luider. Het is een grote hond maar eigenlijk is het een bange wezel.

GRIETJE: Oh ja Duckske, waar zit gij mijn schattebolleke. Hebt gij schrik gehad mijn zoeteke? *(af)*

TUUR: Als ge haar bezig hoort zoudt ge denken dat we een klein boeleke hebben.

YVONNE: Ze ziet die hond graag.

TUUR: Wie weet hoelang we nog goed kunnen eten, alles zal schaars worden... Ik krijg nu al maagkrampen bij het gedacht dat we misschien honger gaan lijden.

YVONNE: Ja dat ken ik, als ik je niet op tijd voldoende eten voorschotel dan word je een stuk chagrijn.

TUUR: Nu niet overdrijven hé. Ik geef toe dat ik een goeie eter ben, maar dat komt omdat gij zo lekker kookt.

YVONNE: Gij zult het wel allemaal uitleggen! Ik had juist aan Grietje gezegd dat de scholen openblijven en daarbij, er zijn voldoende schuilplaatsen aan haar school. Vergeet niet dat dit haar laatste jaar is en dat ze nadien de verpleegstersopleiding wil volgen, maar dan moet ze wel haar diploma halen.

TUUR: Ja, ja, het is al goed. Die paar dagen zullen de zaak niet maken.

POL: *(achter de scène)* Miljardegetardeopgedraaidegepekte....

TUUR: Als dat de Pol niet is dan weet ik het niet meer.

(Pol komt binnen via de cafédieur.)

POL: Amai, amai, nu zijn we wel echt gesjareld. Ik heb horen zeggen dat den Duits, juist zoals in de vorige oorlog, overal waar hij kan, beslag op zal leggen.

TUUR: Ook ne goeie dag, Pol.

POL: Ziet ge het al gebeuren! Mijn paarden foetsie, mijn beste beesten versneden en de kiekens hun eikes zullen die bierzuipers ook wel moeten hebben... Seffens schieten er nog alleen maar varkenspoten over! Ik heb er gelijk een paar meegebracht. En twee ferme biefstukken en wat frikadellen. Wat wij in ons kas slaan, kan dien Duitse brulaap met zijn snorreke niet meer achterover slagen. Zegt dat ik het gezegd heb.

YVONNE: Dat noemen ze nu eens service! Maar het zal voor jou niet gemakkelijk worden dat spreekt voor zich. Enfin, ik ga mijn stoofvlees opzetten en mijn frieten al snijden en voor de eerste keer bakken. Eet gij een hapje mee Pol? *(af naar keuken)*

POL: Mijn buik zou 'ja' willen zeggen, maar ik heb nog zoveel werk. En daarbij komt nog dat de Gust aan het front zit en wie weet hoelang dat het daar nog gaat duren. Mijn broer Alex kan soms inspringen, maar die gast staat voor de klas en kan

alleen in de beenhouwrij de bestellingen klaar zetten, na schooltijd. Ge weet dat de Gust mijn rechterhand is en ik heb die nu echt wel nodig. Hij slaagt er soms serieus neffens, maar hij is eigenlijk onmisbaar. Ondertussen zal ik het moeten stellen met den Diego, dien aangespoelde Spanjaard die twee linkerhanden heeft en bij wie het altijd mañana, mañana is.

TUUR: Ge moet die jongen wat tijd geven. Ge weet toch dat hij gevlucht is voor de burgeroorlog en het Franco-regime in Spanje. Hij heeft alles moeten achterlaten. In Spanje was hij een beroemde flamencodanser. *(doet enkele flamencopassen)* Allee, dat is toch een groot verschil met wat hij bij u moet doen.

POL: Daar hebt ge gelijk in. Ik kan hem misschien op de biefstukken laten dansen, dan zijn ze zeker niet taai.

(Grietje komt terug binnen.)

GRIETJE: Den Duck heeft nogal gelopen, hij had precies peper in zijn gat! Dag Pol, hebt ge vandaag lekker stoofvlees bij?

POL: Neen, alleen een koppel varkenspoten, maar dat is ook lekker, vooral met veel ajuin en een zuur sausje.

GRIETJE: Dat vind ik echt vies. Wie weet waar die varkens met hun poten overal in gezeten hebben.

POL: Er zijn wel mensen die stierenkloten eten. Wat zegt ge daarvan?

GRIETJE: Viezerik!

TUUR: Viezerik? Hela, zegt nooit nooit, want als ne mens honger heeft vreet hij alles. Maar wees gerust, uw Bontje is al aan het stoofvlees bezig. Misschien kunt ge haar gaan helpen met de frieten.

GRIETJE: Dat doe ik en dan kan ik al een frietje pikken van de voorbak. Dat gaat smaken. Dag Pol. *(af naar keuken)*

POL: Dag Grietje. Zij heeft de aard naar geen vreemden, gij en uw kleindochter zijn echte hongerlijders.

TUUR: Nee, echte Bourgondiërs.

POL: Allee, dan ben ik er eens mee weg. Als er nog nieuws is vanop het Schoon Verdiep dan hoor ik het wel.

TUUR: Natuurlijk, als er nieuws is dan hoort gij dat als eerste. Ga maar langs ons Yvonne om de rekening van het vlees te betalen, zij heeft de portemonnee.

POL: Dat is goed, tot binnenkort. *(af naar keuken)*

TUUR: Ja, tot binnenkort. Wat staat ons nog allemaal te wachten!

(Black-out.)

Tweede scène

(Tuur en Yvonne zitten aan de tafel. De radio staat aan. De muziek wordt onderbroken.)

RADIO: Hier volgt een uitzonderlijk bericht van de radiodienst van dinsdag 28 mei 1940 om 11.45h. De Koning van België, die een einde wil stellen aan verder bloedvergieten, heeft aan de Duitse legeroverheid gemeld dat het Belgische leger alle verdere weerstand opgeeft. De capitulatie-overeenkomst werd namens het Belgische opperbevel ondertekend door generaal Desroussaux. Het door de Duitse troepen bezette Nederlandse en Belgische gebied wordt onder het Duitse Militair Bestuur geplaatst.

TUUR: Dat was te verwachten en het is beter zo dan hier verder te strijden. Dat zou alleen maar onnodige slachtoffers maken. De bezetter zal zich nu wel vlug laten zien. Wij moeten ons Grietje daarop voorbereiden want ge weet Yvonne, ze kan soms heel brutaal zijn! Hebt ge haar al gezegd dat ze een tijdje bij ons blijft wonen? Ze moet nu toch stilaan gaan weten dat hare pa door den Duits is opgeëist om in Duitsland te gaan werken. We moeten haar ook aan haar verstand brengen waarom haar ma zal meegaan. Het beste is dat we haar dat deze avond vertellen terwijl onze Miel en Isabel hier ook zijn. Ons Grietje kan dan best bij ons blijven want morgenvroeg worden haar ouders opgepikt. Pfff. Ik ga nu naar het stadhuis want daar zal er werk aan de winkel zijn. Als ik meer nieuws heb dan kom ik terug.

YVONNE: Ja, ik hou ons Grietje voorlopig hier in huis wel bezig en zal 't haar proberen uit te leggen.

(Tuur af. Yvonne ruimt de tafel een beetje op. Grietje komt op.)

GRIETJE: Bontje, ik keek daarjuist uit het raam en er liepen allemaal soldaten voorbij die naar mij wuifden. Die zagen er echt niet kwaad uit, dus ik heb gene schrik.

YVONNE: Dat zullen we nog wel zien. Vergeet niet dat zij de bezetter zijn en wij naar hun pijpen zullen moeten dansen.

GRIETJE: Hoe wilt ge zeggen?

YVONNE: Awel ja, dat we zullen moeten doen wat zij willen hé kind! Zij zijn nu de baas over ons.

(Melanie komt binnen via de cafédeur.)

MELANIE: Dag Yvonne, Grietje. Ik kom eens horen of jullie al nieuws hebben van het stadhuis?

YVONNE: Nog niet Melanie maar Tuur zal seffens wel terug thuis zijn en dan weten we misschien al wat meer. Een taske koffie?

MELANIE: Graag, zwart gelijk de nacht! Ik zal het nodig hebben.

GRIETJE: Hoe krijgt ge het binnen, geef mij maar liever warme chocolademelk.

YVONNE: Daar moet ge voorlopig niet van dromen, chocolade is er nu niet.

(Grietje kijkt in de fotoalbums.)

MELANIE: Ik ben juist terug van bij de familie Mitzner, ge weet wel die Joodse familie. Ik doen daar de was en de plas. Ik naai ook voor madam, ze houdt van mooie kleren en ik heb niet voor niks een opleiding haute couture naaister gehad. Nu hadden ze vernomen van hun familie in Duitsland dat het daar voor de Joden de hel op aarde wordt.

GRIETJE: Amai, dan moet dat daar heet zijn.

YVONNE: Grietje, dat is niet om mee te lachen! Vertel verder Melanie.

MELANIE: Joodse kinderen worden geweerd uit de scholen of er buitengepest door de kinderen die tot voor kort hun vrienden waren. Iedere Jood, van klein tot groot, moet een Jodenster op zijn kleding dragen en ze krijgen een stempel in hun paspoort. Ze zijn bang dat het alleen maar erger gaat worden en dat het zal overwaaien naar de bezette gebieden. Nu gij!

YVONNE: Zo'n vaart zal het hier nu wel niet lopen, toch? Wij hebben hier in Antwerpen al heel lang een grote Joodse gemeenschap. Niemand heeft daar last van, dus ik hoop dat het zo blijft.

MELANIE: Dat hoop ik ook. Hebt gij nog wat koffie, want binnenkort zullen we het misschien met 'japwater' moeten doen. Luister, de Mitzners zijn echt heel lieve en vriendelijke mensen en ik zou het vreselijk vinden moest hen iets overkomen.

(Tuur komt terug binnen, geeft Yvonne een kus; knijpt in de kaak van Grietje.)

TUUR: Dag Melanie.

MELANIE: Is er al nieuws?

TUUR: Yvonne, geef me eens een borrel, want ik ben eraan toe. Ik heb vandaag in de wandelgangen van het stadhuis zaken gehoord waarvan mijn haar in mijn neus gaat rechtstaan.

GRIETJE: Hebt gij zoveel neusharen vava?

TUUR: Heu, ja. Loopt gij eens rap naar den beenhouwer, er ligt vlees voor ons klaar.

GRIETJE: Ik moet de 'comiskes' doen, want ik mag niet horen wat ze gaan zeggen. Valt niet op.

TUUR: Ga nu maar curieuzeneuzemosterdpot! En ik zou maar niet te veel klagen want den Alex staat achter den toog.

GRIETJE: En dan?... Dat doet mij niks hoor.

TUUR: Ook goed, maar van liegen krijgt ge ne lange.. lange neus!

GRIETJE: Ik ben al weg, anders geraak ik met die lange neus niet meer door de deur!
(af)

TUUR: De temperatuur in het stadhuis zit zwaar onder nul!

MELANIE: Is het daar zo koud?

TUUR: Er worden heel wat regels, verordeningen, verwijzingen en ga zo maar voort opgelegd door den Duits. Ik probeer te achterhalen wie ik nog kan vertrouwen en wie niet. Overal worden er affiches opgehangen met wat mag en vooral wat niet mag. Om te beginnen moet iedereen zijn of haar voedselbonnen afhalen in de stadsfeestzaal op de Meir. Eén van de eerste verordeningen is dat alle vuurwapens moeten worden binnengebracht, wie nadien betrapt wordt met een vuurwapen zal zwaar gestraft worden! Het meest verontrustende is dat de jacht op Joden in aantocht is. Ik kan geen namen noemen, maar ik kan jullie verzekeren dat er op het stadhuis heel wat kazakkendraaiers zitten.

MELANIE: Komen die allemaal met hun kazak werken?

YVONNE: Kazakkendraaiers wil zeggen, mensen die doen alsof ze het goed menen maar tegelijkertijd toch alles overbrieven aan den Duits. Verstaat ge het?

MELANIE: Oh ja, zo bedoelt ge. Ik had al een vermoeden, maar veel zullen wij niet kunnen doen om dat onheil af te wenden.

(Pol komt binnen.)

POL: Mannekes, de Gust is terug thuis. Het wordt tijd dat wij het verzet hier ook in gang zetten. Viva den Belgique!

(Grietje komt binnen.)

GRIETJE: Hier is de bestelling. Mag ik nu ook weten of er al nieuws is?

YVONNE: Ja er is nieuws, maar ik denk niet dat ge dat plezant gaat vinden. Luister Grietje, ge weet dat den Duits nu de baas is in ons land.

GRIETJE: Ik gaan daar niet naar luisteren, baas of gene baas.

TUUR: Probeer nu maar effekes volwassen te zijn. Het is al moeilijk genoeg.

YVONNE: We gaan niet langer rond de pot draaien. Uwe pa moet van den Duits verplicht in Duitsland gaan werken. Hij is niet de enige, veel mannen die niet in het leger waren, zijn allemaal opgeroepen.

GRIETJE: Hij kan zich toch verstoppen. Ik wil niet dat mijne pa naar Duitsland gaat.

YVONNE: Kinneke, daar kunnen wij niks aan verhelpen. Als hij onderduikt en ze vinden hem, dan krijgt hij ne kogel in zijn lijf. Ge zult dus, tot ze terug zijn, bij ons moeten logeren.

GRIETJE: Ze? Wat bedoelt ge met 'ze'? Ons ma moet toch niet mee? Het zijn alleen de mannen!

TUUR: Luister Grietje, uw ma gaat mee want anders loopt uwe pa in zeven sloten tegelijk! Discussie gesloten!

YVONNE: De ma en de pa komen deze avond hier eten want morgenvroeg moeten ze gepakt en gezakt aan de statie zijn. Deze avond zullen zij alles nog wel uitleggen. Het is voor hen ook heel moeilijk dus doe uw best om het voor ze niet nog moeilijker te maken.

GRIETJE: Ik zal mijn best doen. Ik gaan nu met onze Duck spelen, die verstaat mij nog het beste!

(Black-out.)

Derde scène

(Enkele weken later. Tegen de avond. Tuur is wat aan het opruimen en zingt terwijl hij bezig is.)

TUUR: *(zingt)* Vroeger in de Kempen als men vriendschap sloot, bleef men elkander trouw tot in de dood... (of een ander lied)

GRIETJE: *(op)* Vava, ik ben subiet weg.

TUUR: Waar gaat ge naar toe?

GRIETJE: Wie? Ikke?

TUUR: Denk eraan dat het bijna spertijd is. Na acht uur 's avonds moogt ge niet meer buiten, dat weet ge toch hé kind.

GRIETJE: Tuurlijk vava.

TUUR: Ik heb die oorlog ook niet uitgevonden. Voordat ge het weet hebt ge nen Duitse

kogel tussen uw ribben zitten. Ge weet, die gasten draaien er hun frank niet voor om.

GRIETJE: Dat zal niet, die werken met Duitse Marken. Zeg, en maak uw eigen bang.

TUUR: Meiske, dat is geen sprake van bang maken, maar van pure realiteit. Wij hebben nu het ouderlijk gezag over u omdat uw ouders noodgedwongen in Duitsland moesten gaan werken.

GRIETJE: Dus ik mag van u niet meer naar buiten?

TUUR: Meisje, binnen een paar uur is het acht uur en ge weet wat dat betekent.

GRIETJE: Vava? Het is nu juist vijf uur gepasseerd dus ik heb nog wel efkes tijd en daarbij den Alex komt naar hier.

TUUR: Wat? Den Alex? Is dat uwe vrijer of wat?

GRIETJE: Dat is gewoon een vriend. Da's alles.

TUUR: Ja, dat zal wel! En uw grootmoeder is ook nog niet thuis. Allee, waar moet ik nu eerst zijn? Ik moet hier vandaag alles alleen doen? Ik ben geen duizendpoot.

GRIETJE: En er is gene klant te zien.

TUUR: Nu niet, maar wat als er klanten komen. Stel u voor dat er klanten komen terwijl er niemand in 't café is. Ik kan me toch niet in twee stukken snijden. En het is nog maar middag.

GRIETJE: Hoe en het is subiet spertijd zegt ge juist.

TUUR: Ge gaat mij nu toch niet pakken op alles wat ik zeg. Want daar krijg ik grijs haar van.

GRIETJE: Vava, gij hebt al grijs haar!

(Alex komt binnen.)

TUUR: Daar komt er nog ene binnen waar ik grijs haar van krijg.

ALEX: Goedenavond iedereen. Beter grijs haar dan ne kletskop vind ik.

TUUR: Zie maar dat gij gene kletskop krijgt. Vertel maar eens hoe het op school gaat.

ALEX: De gastjes in mijn klas zijn nog te jong om te begrijpen wat oorlog betekent en dat is maar goed ook.

TUUR: Allee, dat valt dan mee. Grietje, den Alex is slimmer dan ik dacht.

GRIETJE: Vava alstublieft.

ALEX: Uwe vava plaagt mij graag, maar men plaagt wie men liefheeft!

TUUR: Dan zal ik u maar niet meer plagen.

ALEX: Ik kom eigenlijk Grietje ophalen als dat mag natuurlijk.

TUUR: Geef mij maar eerst nen druppel Grietje, dan kan ik er terwijl over nadenken.

GRIETJE: *(geeft borrel aan Tuur)* Mogen we dan nu naar buiten of gaat ge mij opsluiten?

TUUR: Hé zeg, ik ben de SS niet hé.

ALEX: Nee, die lopen op straat. Ik heb er daarjuist nog een paar gezien.

GRIETJE: Mag ik nu gaan of wat gaat het worden?

TUUR: Wat zegt ge Alex, hebt ge er weer gezien?

ALEX: Ja, ik heb de indruk dat ze de stad aan het verkennen zijn.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneelfonds.be de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

bestellen@toneelfonds.be

03 3664400

